

Przystanek historia

<https://przystanekhistoria.pl/pa2/teksty/104292,Upadek-muru-berlinskiego.html>

ARTYKUŁ

Upadek muru berlińskiego

OKRES HISTORYCZNY

(1980-1990) Epoka Solidarności

Autor: PAWEŁ GŁUSZEK 22.11.2023

Po zakończeniu II wojny światowej zwycięskie mocarstwa podzieliły Niemcy na 4 strefy okupacyjne: amerykańską, brytyjską oraz francuską, które w 1949 r. połączono, tworząc Republikę Federalną Niemiec, i strefę sowiecką, przekształconą w Niemiecką Republikę Demokratyczną. Stolica Niemiec, Berlin, została również podzielona na część zachodnią, wchodzącą w skład RFN, i

część wschodnią, będącą częścią NRD.

W dawnej strefie sowieckiej, władzę sprawowała Socjalistyczna Partia Jedności SED, a NRD stała się sowieckim satelitą najdalej wysuniętym na zachód. Kraj był przedmurzem socjalizmu w Europie. Do 1961 r. ponad 2 miliony Niemców z NRD uciekło do RFN.

Blokada na drodze do wolności

Wielu dokonało tego przechodząc ze wschodniej do zachodniej części Berlina. Aby temu zapobiec, komunistyczne władze NRD, w nocy z 12 na 13 sierpnia 1961 r. zaczęły wznosić mur oddzielający Berlin Wschodni od Zachodniego. 47-kilometrowy mur stał się granicą między światem Zachodu i blokiem państw komunistycznych, symbolem podziału Europy i zimnej wojny. Musiało upłynąć 28 lat, aby został obalony, a Niemcy i Europa zjednoczone.

Mur stał się granicą między światem Zachodu i blokiem państw komunistycznych, symbolem podziału Europy i zimnej wojny. Musiało upłynąć 28 lat, aby został obalony, a Niemcy i Europa zjednoczone.

Przez cały okres istnienia NRD był to kraj rządzony przez największych komunistycznych dogmatyków w całym obozie sowieckim. Nie istniała tu żadna opozycja, a społeczeństwo było zinfiltrowane przez policję polityczną Stasi. Dopiero rządy Gorbaczowa w Związku Sowieckim spowodowały minimalną liberalizację życia społeczno-politycznego w NRD.

W maju 1989 r. komuniści w NRD sfałszowali wybory komunalne, a w czerwcu – jako jedyni na świecie – poparli działania władz Chin przeciwko studentom na placu Tian’anmen w Pekinie. Wywołało to falę protestów i manifestacje w całym wschodnich Niemczech. Przyczyniły się do tego również zmiany polityczne zachodzące w tym czasie w Polsce i na Węgrzech.

Niemcy z NRD zaczęli uciekać do Czech, Polski i na Węgry i w ambasadach RFN prosić o azyl polityczny. We wrześniu 1989 r. Węgrzy otworzyli swoją granicę z Austrią. Około 13 tysięcy Niemców z NRD wyemigrowało przez nią na zachód.

Upadek muru

Jesienią 1989 r. sytuacja w NRD zaczęła wymykać się komunistycznej władzy spod kontroli. Wobec licznych protestów i manifestacji planowano nawet wprowadzić stan wojenny. W październiku przewodniczącego SED Ericha Honeckera zastąpił Egon Krenz. Ogłoszono amnestię dla więźniów politycznych i ułatwiono podróżowanie. Nie mogło to już jednak uratować NRD. 9 listopada komunistyczne władze zdecydowały się otworzyć granicę z RFN. Wieczorem w Berlinie ludzie zaczęli szturmować przejścia graniczne i spontanicznie rozbierać mur dzielący miasto.

13 czerwca 1990 r. rozpoczęła się oficjalna rozbiórka muru, zakończona 30 listopada. Sześć jego krótkich odcinków pozostawiono jako pamiątkę historyczną.

Mur przez 28 lat dzielił stolicę Niemiec oraz Europę Zachodnią i Wschodnią. Miał wysokość od 3,4 do 4,2 metra i ponad 300 wież wartowniczych. Był też wzmocniony zasiekami z drutu kolczastego i zaporami przeciwczołgowymi. Mimo tego od 1961 r. do Berlina Zachodniego uciekło ponad 5 tysięcy osób.

Przy próbie przekroczenia muru zginęło od 136 do 239 osób (dokładna liczba ofiar nie jest znana). 13 czerwca 1990 r. rozpoczęła się oficjalna rozbiórka muru, zakończona 30 listopada. Sześć jego krótkich odcinków pozostawiono jako pamiątkę historyczną.

* * *

Wszystkie fotografie pochodzą z materiałów przekazanych przez Lecha Dymarskiego (zdjęcia z wystawy

fotografii Lecha Dymarskiego pt. „*Die Mauer ist kaput!*” w Wielkopolskim Muzeum Walk Niepodległościowych).

COFNIJ SIĘ